

Актуелна епидемиолошка ситуација малих богиња (морбила) у Републици Србији

Укупно је регистровано 46 случајева морбила закључно са 22.3.2023. године.

На територији Смедерева регистрован је укупно 41 случај морбила, од којих је 40 потврђено у Референтној лабораторији Института за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак”, док је једна оболела особа породични контакт са лабораторијски потврђеним случајем. Ради се о 24 невакцинисане особе испод две године живота, три особе предшколског узраста и четрнаест одраслих особа. Компликација у виду упале плућа била је присутна код двоје оболеле деце.

На територији Новог Сада регистрована су два случаја морбила. Дана 2.2.2023. године у Референтној лабораторији Института за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак” морбиле су потврђене код невакцинисане особе узраста девет година, а 13.2.2023. године потврђено је оболевање особе из контакта узраста 40 година.

На територији Београда регистрована су три случаја морбила. Дана 17.2.2023. године у Референтној лабораторији Института за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак” морбиле су потврђене код детета узраста четири месеца, а 18.2.2023. године потврђено је оболевање особе старе 21 годину. ГЈЗ Београд је пријавио породичну епидемију 20.2.2023. године. Поред тога, 10.3.2023. године морбиле су потврђене код још једног детета узраста четрнаест месеци.

Дана 12.1.2023. године Завод за јавно здравље Пожаревац је пријавио епидемију у Смедереву. Епидемиолошка служба Завода спроводи епидемиолошко истраживање и координира мерама спречавања ширења болести.

Од 11.1.2023. године на снази су пооштрене мере епидемиолошког надзора над малим богињама на територији Републике Србије у складу са Планом активности за одстрањивање ове болести у земљи (пријава сумње, лабораторијска дијагностика, изолација и лечење оболелих, здравствени надзор, епидемиолошки надзор, вакцинација невакцинисаних и непотпуно вакцинисаних лица, вакцинација осетљивих лица из контакта унутар 72 сата).

Имајући у виду наведене околности, период заразности, сезоност, остварене контакте, мере пооштрог надзора треба спроводити до даљњег, односно најмање до истека периода двоструке максималне инкубације од последњег регистрованог случаја, а у складу са проценом епидемиолошке ситуације у жаришту епидемије, односно на територији Републике.

Пандемија COVID-19, односно примена медицинских и немедицинских мера превенције, несумњиво је утицала и на кретање других заразних болести, укључујући и мале богиње, на територији Европе. Према подацима СЗО, односно ЕЦДЦ бележи се пораст број случајева морбила током 2022. године у односу на 2021. годину. Закључно са децембром регистрована су 904 случаја морбила у 27 земаља Европе (у 10 је регистровано око 92% свих случајева, од којих највише у Таџикистану 451), док су 2019. године била регистрована 104.442 случаја. Међу оболелима нису регистровани смртни случајеви, а више од 75% су невакцинисани или са непознатим вакциналним статусом. У циркулацији се региструје присуство генотипова В3 и D8 вируса морбила. Према подацима ЕЦДЦ, од почетка 2023. године региструју се оболели у Немачкој и Италији.

За време трајања пандемије у скоро четвртини земаља света је прекидана или одлагана имунизација ММР вакцином, а у великом броју земаља дошло је до значајног пада обухвата. Током 2020. и 2021. године у Србији су регистроване најниже вредности обухвата ММР вакцином у последњих двадесет година. Обухват овом вакцином у другој години живота у 2020. години износио је 78,1%, а у 2021. години свега 74,8%. Обухват другом дозом, пре уписа у први разред основне школе, у 2021. години износио је 85,8%. Прикупљање података о обухвату ММР вакцином у 2022. години је у току. Циљне вредности обухвата свим вакцинама износе 95%.

У последњој епидемији малих богиња у Србији, током 2017. и 2018. године регистровано је око 5800 оболелих, од којих је 93% било невакцинисано, непотпуно вакцинисано или са непознатим вакциналним статусом. Једна трећина оболелих била је хоспитализована због тежине клиничке слике праћене компликацијама. У овој епидемији регистровано је 15 смртних исхода међу којима је било четворо деце млађе од пет година.